

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Bismillahirrahmanirrahim

(İyiliği sonsuz, ikramı bol Allah'ın adıyla)

L Ü T F E N

Yaşadığımız gündelik hayatta gelenek olarak aldığımız bir çok kavramın DİN kavramına bulaşması sonucu ortaya çıkan “Geleneksel İslam” a karşı çıkmak ve Kur’an-ı Kerim İslamı’nı savunan bu çalışmayı lütfen “önyargılarınızdan kurtularak” Kur’an-ı Kerim rehberliğinde ve elbette ki eleştirel bir gözle mutlaka ‘sonuna kadar’ okuyunuz...

LEKÜM DİNÜKÜM VELİYEDİN (CİLT 6)

Muhammed Rıdvan SADIKOĞLU

Eğitim Yöneticisi

Araştırmacı Yazar

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
GİRİŞ (Allah Beşer ile konuşuyor)	9
KUŞATMAYI KUR'AN-I KERİM İLE YARMAK	18
KUR'AN'DA ANLATIM SANATI	22
KUR'AN'DA GEÇEN DEYİMLER	29
KUR'AN-I KERİM'DE "HAYIR" SESLERİ !	34
KUR'AN-I KERİM'İN DİN ALGISI	44
KUR'AN-I KERİM'İN İLK AYETİ ÜZERİNE	48
MATERYAL-DİN İLİŞKİSİ VE EŞYA DİNİ	54
KUR'AN-I KERİM GÖZÜYLE MÜNAFIK	59
➤ Nifak (Bozuk Davranış)	67
KIYAM VE KIYAMET	82
➤ Kıyamet Süresi 16-19. Ayetler	86
➤ Kıyamet ve Alamet	88
KUR'AN-IKERİM'DE DİN ADAMI ELEŞTİRİLERİ	92
➤ Ruhban	93
➤ Ahbar	93
➤ Haman	94
➤ Rabbanıyyun	94
➤ İslam'da Ruhbanlık Eleştirisi	98
➤ Sebillullah ve Günümüz Dindarları	101
➤ Yalnızca Allah'tan İstemek	105
KUR'AN-I KERİM İŞİĞİNDA "ECEL" KAVRAMI	109
➤ Tecil	111
➤ Ecel-i Müsemma	112
➤ Yer, gök ve tüm canlılar için Ecel Vardır	113
➤ İnsanın eceli ve Ölümü	113
➤ Savaştan ve Ölümden kaçmak ne kazandırır?	114
➤ Ecelin değişip değişmeyeceği	114
➤ Bazı ayetlerin yanlış anlaşılması	115
İNSANI İNSAN YAPAN EYLEM ; TEFekkÜR	123
ÖRTÜNME VE BAŞÖRTÜSÜ	132
➤ Örtünmenin tarihi	133
➤ İslam'daki Örtünme ve Amacı	136
➤ Giyim ve Kuşamı belirleyen ayetler	137
➤ Kadınların saçları ziynet midir?	141
➤ Kadınların sesi ziynet midir?	141
KÖLELİK VE İSLAMİYET	147
KUR'AN-I KERİM'DE TEVBİ KAVRAMI	154
➤ Tevbenin zamanı ve Tevbenin işe yaramayanı	159
➤ Mağfiret - İstiğfar	162
KUR'AN-I KERİM İŞİĞİNDA "ZİNA" KAVRAMI	166
➤ Nişanlıların ilişkisi	167
➤ Zinanın zararları	169

➤ Tevrat'ta Zinanın Cezası	172
➤ İncil'de Zinanın cezası	173
➤ İslam'da Zinanın cezası	173
➤ Eşcinsel erkeklerin cezası	174
➤ Eşcinsel kadınların cezası	174
KUR'AN IŞIĞINDA SALAVAT GETİRMEK NEDİR? NE OLMALIDIR?	176
VEKALET, VEKİL VE TEVEKKÜL KAVRAMLARI ÜZERİNE	183
CİNN NEDİR? CİNN KAVRAMI VE KUR'AN-I KERİM'DEKİ CİNN KAVRAMI	189
➤ Halk Kültürüne göre Cin	190
➤ İns, İnsan	191
➤ İnsan ve Cinn'nin yaratılışı	191
➤ Kur'an'da Cinn	192
➤ Cinn kavramının geçtiği yerler	192
➤ Hz Süleyman Peygamber'in Cinleri	193
➤ Peygamberimizi dinleyen cinler	194
➤ Cinlerin bahsettiği cinler	196
➤ İns ve cinn kalıbı	196
ALLAH'TAN KORKMALI MIYIZ ?	199
➤ Kur'an-ı Kerim ışığında Korku ve Takva	200
➤ Eğitimde korku	200
➤ Allah korkusu	200
➤ Haşyetullah	201
➤ TAKVA	203
➤ Kavram olarak Takva	204
➤ Takvanın anlamdaşları	206
➤ Birr	206
➤ Birr'in kapsamı	207
➤ Takvanın zıddı kavramlar	209
➤ Fücur, füccar	209
➤ Takvanın boyutları ve takvanın aşamaları	211
➤ İman ve amel ilişkisi	213
➤ Takvanın Önemi	217
➤ Takvanın kazandırdıkları	222
➤ Takvanın Dünyada kazandırdıkları	222
➤ Takvanın Ahirette kazandırdıkları	225
MELE-İ A'LA	230
➤ Gökten Kovulma	232
➤ Şihab	232
➤ Lems	233
➤ El'an (Şimdi)	233
➤ Kulak Hırsızlığı yapan şeytanlar	233
➤ Burc	234
➤ Şeytan-ı Racim ve Şeytan-ı Marid	234
➤ Marid	235
➤ ANKEBUT (Dişi Örümcek)	235
CUMA NAMAZI ÜZERİNE	240

➤ Cum'a (Yerel Gündem Toplantısı)	241
➤ En hayırlı salat ; Cuma	241
➤ Salat-ül Vusta nedir?	241
➤ Kur'an en yararlı, en hayırlı salatı bildirmiştir !	243
➤ Yevm'ul Cuma	244
➤ Fıkıh Kitaplarına göre Cuma'nın şartları	246
➤ Kadınlara yapılan zulüm	247
SANA NEYİ İNFAK EDECEKLERİNİ SORUYORLAR ? DE Kİ...	258
KUR'AN-I KERİM IŞIĞINDA DOĞUM KONTROLÜ VE KÜRTAJ	272
BİREYÇİLİK, TOPLUM VE PAYLAŞIM	279
GAYB KAVRAMINA KUR'AN GÖZÜYLE BAKIŞ	282
➤ Melek, şeytan, cin, ruh	288
➤ Nedir İnsanoglunun aradığı?	293
CEHENNEM	297
➤ Herkes Cehenneme girecek mi?	299
➤ Havl	301
➤ Günahkar Müslümanların ahiretteki hali ne olacak ?	305
➤ Cennet ve Cehennem ebedi midir?	305
➤ Cehennem ebedi ama azap süreli midir?	310
➤ Kur'an'daki cehennem tehditlerini doğru okumak	317
KUL HAKKI İLE HUZURA GİTMEK	323
KUR'AN'A BİR DE BU GÖZLE BAKIN	328
GECE VE GÜNDÜZÜN GÜÇLERİ	334
FİRAVUN KİMDİR ?	339
BÜYÜK GÜNAH NEDİR?	345
ORUCA FARKLI BİR BAKIŞ	351
KISAS NEDİR? NE DEĞİLDİR?	358
KARUN'UN KISSASI	363
MESCİD-İ DIRAR YAPILANMALARI	369
➤ Günümüz Camileri	370
6 YERDE GEÇEN LUT KISSASI NE ANLATIYOR?	373
LANETLİ TOPLUM YAPISI	379
LAT, UZZA, MENAT	385
HÜMEZE VE LÜMEZE	388
HİTAN (SÜNNET OLMA)	392
HİRSIZLIK	398
➤ Hırsızlığın Cezası	404
➤ Hırsız kimdir?	407
ADEM KISSASINA FARKLI BİR BAKIŞ	409
DİRİLER İÇİN TEVHİD KAVRAMI	424
ÖLÜ ŞEHİRLERİN DİRİLİŞİ	433
DABBET'ÜL ARZ ; YERYÜZÜNÜN DİLE GELMESİ	438
SİHİR VE HARUT İLE MARUT	441
TALUT VE CALUT KAVRAMLARINA FARKLI BİR BAKIŞ	444
ZUHRUF 36; RAHMAN'IN ZİKRİNİ GÖRMEME	450
ASHAB-I MEYMENE VE ASHAB-I MEŞ'EME	454

GÜÇLÜKTEN KOLAYLIĞA	458
İBRAHİM'İN KELİMELERİ	462
İNTİZAR VE İNZAR	467
KUR'AN-I KERİM MEALLERİNİ NASIL OKUMALIYIZ ?	476
➤ Meal nedir?	477
➤ Okumak nedir?	478
➤ İnsan ne için okur?	478
➤ İnsan neyi okumalıdır?	478
➤ Kur'an-ı Kerim hakkında	479
➤ Kur'an-ı Kerim'i nasıl okumalıyız?	479
➤ Kur'an-ı Kerim'i nasıl anlamalıyız ?	482
➤ Kur'an'da Kur'an	485
➤ Kur'an-ı böyle anladılar	488
KUR'AN-I KERİM FİHRİSTİ	492
KUR'AN-I KERİM'DE HANGİ KONU HANGİ AYETTE GEÇİYOR? (Alfabetik Sıra , tüm konular)	499
KUR'AN-I KERİM'İN NÜZUL (İNİŞ) SIRALAMASI	582
KAYNAKÇA	586
➤ Yararlanılan Mealler	587
➤ Yararlanılan Kaynaklar	590

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın amacı, kendini Müslüman olarak tanımlayanlar arasında yaygın olan, Kur'an-ı Kerim ile ilgili yanlış anlaşılımları açıklamak ve bu yanlışları Kur'an-ı Kerim'den delillerle düzeltmektir.

Bu yanlış kanıların kaynağında şu yatmaktadır: Günümüzde Müslümanlar, kutsal görevin gereği olarak KUR'AN-I KERİM'İ akıllarıyla analiz etmek yerine, doğduklarında sahip oldukları mezhep öğretilerinin kör takipçileri olmaktadır. Yine çoğu Müslüman, din adamlarının dediklerini hiçbir sorgulamadan geçirmeden kesin doğru saymakta hatta bu öğretilerin Allah'ın Kitap'ı tarafından uygun görülüp görülmediğine aldırmamaktadır.

Çoğunluk tarafından benimsenen ve belli çıkarlar gereği korunan bu yanlışlar Kur'an-ı Kerim öğretileriyle gelen zindeliği pasifliğe çevirmekle kalmamış, Müslüman hayat tarzını tamamen değiştirmiştir. Şu an Müslüman dünyaya egemen olan "**pasif İslam**", diğer bir deyimle "**uydurulmuş din**" Kur'an-ı Kerim tarafından sunulan "**dinamik İslam**" ile yani "**indirilmiş din**" ile taban tabana zıttır.

İslam toplumu, yüzyıllar öncesinin kültürel geleneklerini din sayarak, aslında her dönemde kolaylıkla yaşanabilecek olan İslam dinini tarihin belli bir dönemine hapsetmiştir. Ayrıca yine bu "**gerçek dinden kopuş**" döneminde, tek İlah'a olan inanç bozulmuş, din alanında Allah'ın yanına başka hüküm koyucular getirilmiş, böylece İslam toplumunun birlikteliği kaybolmuş, Müslüman âlemi sayısız mezhep ve gruba ayrılmıştır.

Günümüzde Müslümanlar **Allah'a itaat etmek yerine** insan ürünü zanlara, din adamlarına ve durumdan faydalanan her türlü ekonomik ve siyasi çıkar çevrelerine itaat eder hale gelmişlerdir. Allah'ın elçisinin görevi insanlığı sırtındaki ağırlıklardan ve zincirlerden kurtarmaktır . Allah'ın elçisi olan Hz. Muhammed (s.a.v.) bu görevi Allah'ın Kitabında bahsettiği kutsal hükümleri uygulayarak yerine getirmiştir. Ancak İslam'ın düşmanları kavramlar ve doktrinler uydurup bunları Müslümanlar'ın arasında yaymış, sonuç olarak elçi tarafından gelen gerçek din bozulmuş ve daha çok, **insan yapımı bir din haline getirilmiştir.**

İslam'ın düşmanı olanların, İslam adına dine soktukları bu yanlışların bir sonucu olarak günümüzde Müslümanlar, peygamberin yok etmek üzere gönderildiği ağırlıkların ve zincirlerin baskısı altında inlemektedirler. "**Firavunlar**" yani politik istismarcılar, "**Hamanlar**" yani din ve bilgi sömürücüleri ve "**Karunlar**" yani ekonomi alanındaki sömürücüler, Müslüman dünyada kontrolü ele geçirmiş durumdadırlar.

Tüm bunların sonucunda, İslam âlemi sayısız parçaya bölünmüş ve kendisi dışındaki güçlere bağımlı hale getirilmiştir. Müslümanlar bu durumdan kurtulmak için gayret etmekte, ancak KUR'AN-I KERİM'İN aydınlatıcı ışığı olmadan bunu başaramamaktadırlar. Dünya barışını sağlaması ve medeniyetin, bilimin, sanatın, teknolojinin meşalesini taşıması gereken Müslümanlar, kendilerini aşağı ve çaresiz bir durumda bulmuşlardır.

Bu kötü durumdan kurtulmanın tek yolu; birbirine sıkıca bağlı, sağlam ve doğru bir Müslüman topluluğu oluşturmaktır. Bu amaca ulaşmak için **KUR'AN-I KERİM'İN İslam ile ilgili konularda kesin otorite olduğu görüşüne sahip olmak ve O'nun Allah'ın yeryüzündeki eksiksiz, değişmez ve tek mesajı olduğuna inanmak gerekmektedir.** Müslümanlar Allah'ın kelamı olan KUR'AN-I KERİM'İN önemini anladığında ve onun öğretilerinden haberdar olduğunda "**İslam Rönesansı**" başlayacaktır.

İşte bu vb sebeplerden yola çıkarak İlahi mesajı bir tarafa bırakıp gelenek, görenek, bid'at, hurafe, diğer inançların etkilerine İslam düşmanlığı da eklenince ortaya çıkarılan "**uydurulan din**" yerine "**indirilen din**" kavramına dair derin ve nüfuzlu bir araştırmaya sahip olan bu çalışmayı mutlaka sonuna kadar okumanızı ısrarla rica ediyorum.

Zira bu çalışma günümüz "**uydurulan**" İslam kavramının gerçek İslam olmadığını sizlere ziyadesiyle ispat edecektir. Geleneksel İslam anlayışına karşı çıkan bu çalışmanın her satırını okudukça, kitabın bölümlerinde ilerledikçe din kavramının ve İlahi mesajın **amacından ne kadar saptırıldığını müşahade edecek** ve adım adım Tek Kaynak olarak KUR'AN-I KERİM'İN yeterli olduğunu ve tek çözüm yolunun da O'na sarılmak olduğunu hissedeceksiniz.

Bu kitabı okuduktan sonra dini konularda görüş beyan eden kişilere ilk olarak dini anlamadaki yöntemlerini sormanızı; "**Dinin kaynağı nedir?**" sorusuna verdikleri cevapları öğrenmenizi, sonra bu kişilerin bu soruya verdikleri cevaplar ile (yöntemleriyle) çelişip çelişmediklerini kontrol etmenizi öneriyorum. Ve Allah'ın dinini; geleneklerin üzerine değil, KUR'AN-I KERİM'İN üzerine kurmanızı **ısrarla öneriyorum.**

Bu bağlamda bu çalışmada dinin kaynağı olarak neden yalnızca KUR'AN-I KERİM'İ benimsememiz gerektiğini, Kur'an-ı Kerim'de geçmeyen hususların neden İslam'ın evrensel hükümleri olamayacağını araştırmalarla, makalelerime bölüm bölüm aktarmaya çalışacağım. Ayrıca dine mal edilen ve dinin kesin bir hükmü sanılan birçok hususun; Kur'an-ı Kerim'de yer olmadığını ve bu yüzden bunlara dinsel bir anlam yüklemenin hatalı olduğunu arz edeceğim. **Yani Kur'an-ı Kerim'e giderek dini yeniden tanıyacağız. Bu kitabı da bu yönü ile ama mutlaka "eleştirel mantıkla" okumanızı tavsiye ediyorum.**

Doğru ve dinin tek kaynağı olan Allah'ın kitabı Kur'an-ı Kerim'dir. **Buradaki fikirlerim de ancak Kur'an-ı Kerim'e uyduğu ölçüde doğrudur.** Bu çalışma, İslam'ı Kur'an-ı Kerim dışılıktan kurtarmaya çalışan; geleneğin, taklidin, kelle sayısına itibar edilmesini ve hurafelerin akıllara vurduğu zincirleri kırmayı amaçlayan bir çalışmadır. Ortalama iki yıllık bir zaman sürecini kapsayan derin bir araştırma sonucu oluşan bu kitap, Kur'an-ı Kerim'de anlatıldığı şekliyle **İslam'ı anlama yolunda ufak bir katkıda dahi bulunursa çok mutlu olacağım.**

5 cilt olarak tasarlanan ancak son anda 6 cilt olması kararlaştırılan bu çalışmanın şu an size ulaşan altıncı ve SON cildinde yanlış bilinen doğruları ayetler ışığında mülahaza ederek Kur'an perspektifiyle sizlere ulaştırmaya çalıştım.

Gayret bizden Tefvik ise Rabbimizdendir.

GİRİŞ

Dikkat ederseniz, “**insanın Allah ile konuşması**” pek garipsenmez de, “**Allah’ın insan ile konuşması**” garipsenir hatta infialle karşılanır.

Acaba neden?

Çünkü süttten ağzımızın yandığı için artık yoğurdu üfleyerek yemekteyiz... Yani “**İstismar edilir, önüne gelen peygamberlik iddia eder**” gerekçesiyle Allah’ı dilsiz bir İlah haline getirmek pahasına “**Allah kimseyle konuşmaz**” demekteyiz.

Oysa Kur’an “**Allah beşerle konuşur...**” diyor. (Şura; 51-52).

Yaşayan Kur’an esprisi çerçevesinde, bu konuşmanın bugün de oluyor alması lazım. Aksi halde bu ayetin bugün için bir anlamı kalmıyor ve boşluğa düşüyor. Halbuki Yaşayan Kur’an esprisi, Kur’an’ın hiçbir ayetinin boşluğa düştüğünü kabul etmez ve realitede bir şekilde karşılığını arar...

Peki o zaman sorun nedir?

Allah ile konuşma “**dindarın**” dili olarak kalsa sorun değil; “**simsarın**” dilinde sorun oluyor.

Ne demek dindarın dili, simsarın dili?

Dindarın dili, Kur’an’a paralel olarak her şeyi Allah üzerinden anlatan bir dildir: “*Allah yardım etti, Allah korudu; verilmiş sadakamız varmış, Allah ile mazlumun arasında perde yoktur, Allah ‘Yürü ya kulum’ dedi, Allah söyletti*” vs. diye konuşur.

Gündelik hayatta çokça kullanırız; kimse bunu sorun etmez.

Fakat simsar, bu dilden misyon çıkarır. Örneğin profesyonelce “*Bunu Allah ‘bana’ söyledi/yazdırdı*” diyerek kendine özel hale getirip tekelleştirir.

Dindarınki anonim bir dildir. Sadece kendisine yönelik anlamaz. Havayı herkesin soluması gibi Allah’ı da herkesle konuşur görür. Nefes alıp verdiğimiz hava nasıl tek bir kişinin tekeline alınamazsa, ilahî nefes (*konuşma/sesleniş*) de tek bir kişinin tekeline alınamaz. Her meselenin Allah üzerinden anlatılması bu kavrayış nedeniyledir ki tamamen doğrudur.

Simsarınki ise kişiye özeldir, tekeldir. Allah başkasıyla değil; sadece onunla konuşmuştur ve ona bunları özel olarak yazdırmıştır.

Dindar simsara adeta şöyle der: **Allah her kuluna ilham eder, söyletir... Neden sadece sen?”**

Kur'an böyle simsar örnekleriyle doludur. Başta müşrikler olmak üzere Yahudilerin, Hristiyanların ve bir çok eski dünya dininin, Allah'a yakıştırmalarda bulduklarını, iftiralar attıklarını yani demediği şeyi uydurduklarını söyler. Allah'ın öyle demediğini, yakıştırmalarından uzak olduğunu ısrarla vurgular.

Şunu demek ister: Evet, Allah **“Yaşayan ve Konuşan İlah”**dır. İnsanlarla konuştu/konuşuyor. Fakat o iddia ettikleri gibi değil. Onlar yalan söylüyor, iftira atıyor!

Yani Allah'ın insanlarla konuşmadığı/konuşmayacağı değil; konuştuğu/konuşacağı ve fakat öyle demediği/demeyeceği vurgulanır.

İşte bunun için İslami dil, tarih ve kültür evreninde insanın Allah ile konuşma (*yakarış, dua, istek, dilek*) kapısı açık tutulurken, tersi kapatılmıştır. Güvenlik gerekçesiyle içtihad kapısının kapatılması gibi, istismar gerekçesiyle de Allah'ın insanla konuşma kapısı kapatılmıştır. Sanki biz kapatmakla kapanıyormuş gibi...

Hal böyle olunca, Allah, boyuna susan dilsiz bir İlah gibi olmuştur (*haşa*). Artık karşınızda “ebedi sükunete” çekilmiş, adeta emekliye ayrılmış, yeryüzünde kıyametler kopsa, mahşerler kudursa da susan ve hep susacak olan bir İlah vardır böyle bir tabloda.

Halbuki Kur'an Allah'ın **“Yaşayan” (Hayy) ve “Konuşan” (Mutekellim) bir İlah** olduğunu ısrarla vurguluyor. İnkarcıları ise **“ölmüş tanrılara”** (*Nahl ; 20-21*) ve dualara icabet bile edemeyecek **“dilsiz tanrılara”** inanmakla suçluyor. Örneğin Hz. İbrahim bu dilsiz tanrılar için soruyor: *“Şu en büyüğüne sorun bakalım, eğer dili varsa?”* (*Enbiya; 63*)

Görülüyor ki Kur'an-ı Kerim'deki İlah kavramı, gündelik hayatla ilgilenmeye tenezzül etmeyen, göğün derinliklerinde sessiz sükunete çekilmiş, vurdumduymaz ve keyfemayeşa bir ilah değildir. Bilakis aktüel hayatın içinde, olaylara anbean tepki veren, acılara, ızdıraplara, yakarışlara, dualara son derece duyarlı, ilkeleri olan, icabında insanların gören gözü, işiten kulağı, haykıran sesi, yürüyen ayağı olabilen, yaşayan, konuşan, **“insanlıkla birlikte yürüyen”** dinamik bir ilahdır.

Böylesi bir İlah anlayışında, Allah'ın susması veya konuşsa bile bir dönemden itibaren bunu sona erdirmiş olması, bir daha zinhar kimseyle tek kelime etmemiş ve de etmeyecek olması düşünülebilir mi?

Tam tersi Allah insanlarla hep konuştu, konuşuyor, konuşacak! Tarih boyunca hiç susmadı, susmuyor, susmayacak!

Çünkü biz yaşayan (Hayy) ve konuşan (Mutekellim) Allah'a inanıyoruz. Dindarın dili bunu ifade ediyor.

Hem insana şahdamarından daha yakın olan, insana fucuru ve takvayı (*seçecek yeteneği*) ilham etmekte olan, tüm zamanlarda ve mekanlarda **“Yaşayan ve Konuşan İlah”**a (*Hayy, Mutekellim*) inanacaksınız, hem de O'nun insanlıkla konuşmasını yedinci yüzyılda sona erdirdiğini söyleyeceksiniz!?

Burada bir sorun yok mu?

Var var olmasına da, bu seferde “**Her Allah benimle de konuştu/konuşuyor diyene peygamber mi diyeceğiz?**” sorusu bizi bekliyor...

Peki bu sorunu nasıl çözeceğiz?

Kanımca yukarıda bahsettiğim “**dindarın dili**” bu sorunu çözme potansiyeline sahiptir. Onu geliştirmeli, derinleştirmeli ve işlemeliyiz. Öyle bir şey olmalı ki hem Allah herkesle konuşuyor olmalı, hem de her konuşana peygamber denmemeli!

Böyle olursa ancak hem Allah, hem de peygamberlik gereği gibi takdir edilmiş olur. Aksi halde, şu ana kadar yapıldığı gibi “*İstismar olur, önüne gelen peygamberlik ilan eder*” gerekçesi ve korkusuyla Allah’ı dilsiz bir İlah haline getirmiş oluruz.

Böylesine hayati bir konunun Kur’an’da ele alınmamış olması düşünülemez herhalde, değil mi? Kur’an’ın bu konuya özel bir önem verdiğini ve esaslı bir açıklama yaptığını görüyoruz. Burada ne dendiğini iyi anlarsak, hem Allah’ın herkesle konuşuyor olduğunu, hem de her konuşulanın peygamber demek olmadığını kavramış olacağız.

“Allah beşerle ancak vahyederek konuşur ya da/yani perde gerisinden ya da/yani dilediğini ona vahyedeceği bir elçi seçerek konuşur. Allah çok yücedir, çok bilgedir. İşte sana da iş ve oluş deryamızdan hayat veren bir mesaj vahyettik. Sen kitap nedir, iman nedir bilmezdin. Ama Biz bu hayat veren mesajı ışık saçan bir aydınlık yaptık. Onunla kullarımızdan lâıyk gördüğümüzü doğru yolda yürüteceğiz. Sen de bu doğruluk ve dürüstlük yolunda yürüyorsun; bundan hiç şüphelen olmasın.” (Şura; 51-52)

Görüldüğü gibi ayette birbirini açan üç konuşmadan bahsediliyor: İlham ederek (*vahyen*), perde gerisinden (*verâi’l-hicâb*) ve elçi seçerek (*yursile resûlen*)...

Kanımca bu ayet son derece dinamik, yaşayan, aktüel bir durumu betimliyor. Yani Allah’ın tarih boyunca ve elân (*şimdi, şu an*) insanlıkla ne tür bir iletişim (*mukâleme*) içinde olduğunu anlatıyor.

Şimdi, genelden özele, çoktan aza, anonimden kişisele, en genişten en dar çerçeveye doğru birbirini tefsir eden ve her biri bir iletişim demek olan bu “konuşma derecelerini” bakalım:

İLHAM EDEREK: Vahiy “*fısıldamak*” demek olduğuna göre yani fısıldayarak, insanoğlunda içsel bir ses oluşturarak, vicdanının sesini dinleterek konuşur. Ya da ilham “*yudumlamak*” demek olduğuna göre yani suyu yudumlayarak içmemiz gibi yudum yudum insanoğlunun içine ilham düşürerek, akıl ve fikir doğurarak, takvayı ilham ederek konuşur. **Konuşmanın bu derecesi istisnasız her beşerde vardır.** Buradaki “**vahiy**” kelime anlamında ve “**ilham**” manasında kullanılmaktadır. Çünkü vahiy aynı zamanda ilham demektir. Sonraki resul seçerek konuşmada bir kez daha kullanılan vahiyle karışmasın diye “ilham” sözcüğünü kullanıyoruz. Oysa bu da bir tür konuşmadır...

Bu tür vahiy/ilham tüm canlılarda varolan fitratı ve doğallığı ifade eder. Zira tüm böcek, hayvan ve her kımıldayan canlı Kuran'ın vahiy/ilham dediği içgüdüsel bir güç taşır. Zekeriyya'nın arkadaşlarına vahyi (*Meryem;11*), şeytanlar arasında vuku bulan vahiy (*En'am; 112- 121*), Allah'ın arıya (*Nahl;68*), göklere (*Fussilet;12*), yeryüzüne (*Tin;5*), Musa'nın annesine (*Ta-Ha; 38*) vahyetmesi, fucuru ve takvayı ilham etmesi (*Şems;8*) gibi... Böylece her varlık mertebesinde farklı bir aşama muhafaza edilmekle birlikte içgüdüsel (doğal) vahiy/ilham, insanda akıl, vicdan, gönül, yürek ve zihin ile aynı kategoriye konulmuş olur.

Nitekim **sahih** bir hadiste “*Kim içinde hakka(gerçeğe/adalete), hayıra (erdeme) ve iyiliğe çağıran bir ses duyarsa bilsin ki bu Allah'tandır ve hemen Allah'a hamdetsin. Kim de içinde kötülük ve inkara çağıran bir fısıltı duyarsa ondan uzaklaşsın ve hemen şeytandan Allah'a sığınsın.*” buyrulur. (*Tirmizi; Tefsir, 2991*).

Demek ki insanoğlunun içinde varolan iyiliğe, güzelliğe, doğruluğa, gerçeğe, adalete ve merhamete dair bütün doğal vahiyler/ilhamlar (*içsel sesler*) Allah'tandır. “**İster Allah deyin, ister Rahman bütün güzel isimler O'nundur.**” ayetinde geçtiği gibi, ister doğulu ister batılı, ister güneyli ister kuzeyli, ister Müslüman ister Hristiyan, ister Arap ister acem “vicdandan gelen” her ses O'ndandır. Allah bu noktada istisnasız her insanla “**vicdanının sesi**” yoluyla konuştu/konuşuyor. Fakat çoğu insan bunun farkında değil. İçindeki bu sesi uyutmakta ve batıl bağımlılıklara kendini kaptırarak köreltmekte, karartmaktadır.

Bize düşen birbirimize bu içsel sesi (*potansiyeli*) hatırlatmaktan (*zikr*) ibarettir. Yoksa kendi içsel sesimiz üzerine tekel kurup, “*Başka kimsede yok, bu sadece bana özel*” demek değil...

Kur'an'da “**Ben sizin Rabbiniz değil miyim**” (*Elestü birabbikum*) diye sorulup “**Dediler ki evet**” (*Galu bela*) diye cevap verilen diyalog, Allah'ın insanoğlunun iç dünyası (*ruhu, fitratı, vicdanı*) ile temsilî konuşmasıdır. Her insanda varolan bu fitrî potansiyeli (*doğal vahiy/ilhamı*) hatırlatır.

Demek ki ayet, Allah'ın insanla nasıl konuştuğuna dair ilk önce genelleme yaparak, bütün herkeste varolan doğal potansiyele atıfta bulunarak başlıyor. Bu bir insana örneğin “*Sen doktor, mühendis veya genetik uzmanı olabilirsin. fitratında/doğanda bu var.*” demeye benzer... Arkasından “*Fakat bunu geliştirmelisin, bu yönde derinleşmelisin (perde gerisine inmелisin). Böylece alanının uzmanı, yıldızı (elçisi) haline gelebilirsin*” demek gelecektir.

Buradaki durumu Peygamberimizin “*Kim içinde hakka(gerçeğe/adalete), hayıra (erdeme) ve iyiliğe çağıran bir ses duyarsa*” ifadesi ne güzel açıklıyor.

PERDE GERİSİNDEN: Verâi'l-hicap gizli, gömülü, saklı olanın içine girmek, derinine dalmak demektir. Dikkat edilirse evrende her şey sanki bir perde ile örtülmüştür. İnsan bedende, tohum toprakta, meyve ağaçta, civciv yumurtada, mineraller suda gizlidir. Ortalama insanlar bunları yüzeysel görür. Fakat bu perdeyi aşyp, gerisine inebilenler orada işleyen düzeni görürler, onun bilgisine ulaşırlar. Yeni mekanik düzenin bir mucidi,

evrenin şimdiye kadar gizli kalmış yönlerini ortaya çıkaran bir kâşif, güzel bir senfoni yazan müzisyen vb. bunların tümü kendi alanlarında perde gerisine inmiş kişilerdir. Allah onlarla da keşfettikleri şeyler yoluyla konuştu/konuşuyor. **Zaten “keşf” perdeyi kaldırmak demektir.**

Simsarın dili ilk burada ortaya çıkar. Bazı insanlar birinci şıktaki doğal vahiy/ilhamdan öte, perde gerisine indiklerini, aradan perdeyi kaldırarak bazı şeyleri keşfettiklerini, kendilerine özel vahiy/ilham geldiğini söylerler ve bundan dolayı kendilerine özel bir misyon biçerek simsarlaşabilirler.

Bunu anlamak için perde gerisine inmenin yani keşfin test edilebilir olması gerekir. Yani perde gerisine indiğini iddia eden kişinin, aynı tecrübenin başkaları tarafından da tekrarlanabilir olduğunu ispat etmesi gerekir. Örneğin suyun 99 derecede kaynadığını, yer çekimi kuvveti olduğunu perde gerisine inerek (*görünenin ötesine geçerek*) keşfettiğini iddia eden birisi, aynı keşfi herkesin görebileceği şekilde ispat etmesi gerekir. İspat edemezse iddiası sadece kendini bağlar.

Aynı şekilde Allah ile perde gerisine inerek (*keşf yoluyla*) konuştuğunu ve kendisine bilgi verildiğini iddia eden birisi de, bunu, herkesin tecrübe edebileceği şekilde ispat etmesi gerekir. Aksi halde söylediği sadece kendini bağlar. Bunu peygamberlikten ayırmak için kelimelerinde “*İlham, keşf ve rüya ‘dinde’ delil olmaz*” denmiştir ki az sonra bunu da ele almaya çalışacağım...

ELÇİ SEÇEREK: Vahiy birinci şıktaki kelime anlamıyla ve ilham manasında kullanılırken burada ıstılahi (*terim*) anlamında kullanılmaktadır. Vahyin/ilhamın en üst derecesidir. En üst derecede fitrî/doğal melekelerin tümü birden kendisinde uyananlar, insanların liderleri ve rehberleri olurlar. Bu liderler insan hayatının dini ve dünyevi her alanında görülürler. İstisnasız tümü aydınlanmaya ulaşırlar. Her biri kendi alanının yıldızı (elçisi) haline gelirler. Peygamberin bunlardan farkı çalıştıkları alanın farklı olmasıdır. Manevi tabipler olan peygamberlerin ilk ve asıl fonksiyonu insanların manevi ve ahlaki hayatlarını yeniden kurmak ve düzenlemektir.

Demek ki bu derecede vahiy insanın vicdan, akıl, gönül, yürek, kalp ve zihin kapasitesinin tümünün birden “**taşması**” sonucu ortaya çıkıyor. Bu durumda Allah, benliği genişleyen, iç dünyası taşan kişi ile ilişki kuruyor ve onun temiz vicdanı ve saf yürek temizliği üzerinden insanlığa sesleniyor. Peygamber bu sesleniş ile tarihin meydanına çıkıyor ve kendini peygamber olarak dünyaya tanıtıyor. İddiasının arkasında durarak gerekirse savaşıyor. Böylece peygamber tıpkı arı gibi “**Rabbinin yollarında yürüyor.**”

Şu halde Müslüman da tıpkı arı gibi Allah’ın yolunda yürümelidir. Aslında Allah bu yolu insanlığa göstermekte (hidayet) ve doğru yolda yürümek için bize Kuran’ın ta ilk başında fatiha suresinde dua ettirmekteydi; “**Bizi doğru yolda yürüt**”. İşte o yürüme bu yürümedir. Arının yaptığını yapmalı ve tabii ve fitrî olan yollardan yürümeliyiz. Bu yol aynı zamanda Kur’an lisanında “**ahd-i misak**” olarak tanımlanmıştır. Yani vicdanen,

fitraten, yaratılıştan bizde var olan fitratın, vicdanın sesinin, sağduyunun, Âdem'e öğretilen esmanın yolundan yürümek... Sık sık vicdanımıza dönmek ve buradan gelen sese (*galu bela*) kulak vermek... İşte vahiy bu sesin bir "**el-emin**" de zaman, mekân ve şartlar iyice kıvama erdiğinde, derunî bir varoluş sancısı ve yüksek derecede bir metafizik gerilimle fişkirip taşmasıdır. Bu taşma hem vicdanın ve merhametin insanoğlunda canhıraş çığlığa dönüşmesi, hem de Allah'ın bir el-eminin saf yürek temizliği üzerinden insanlığa seslenişidir.

Bu durumda "**Arı bal yaptı**" dememizle "**Allah bal verdi**" dememizin aslında aynı şey olması gibi, "**Vahiy peygamberin vicdanından taştı**" demekle "**Allah peygambere vahiy gönderdi**" demek bir ve aynı şey olur. Yani peygamberlik bir yüzüyle tümünden kesbî, öteki yüzüyle tümünden vehbîdir. Bu ikisi aynı anda, (*hemdem, senkronik*) olmaktadır. Tıpkı doğal dilde "**Kısırdım, on yıl çocuğum olmadı. İlaç tedavisi gördüm. Sonunda tüp bebek tedavisi ile çocuğum oldu**" demenin, dindarın dilinde "**Allah bizi on yıl imtihan etti, sonra nur topu gibi bir çocuk ihsan etti**"ye dönüşmesi gibi. Aslında bu ikisi aynı şeydir... Yine tıpkı "*Yağmur yağıyor*" demekle "*Rahmet yağıyor*" demenin aslında aynı şey olması gibi...

İbn Rüşd'ün tabiriyle söylersek, ilki bürhanî (*doğa, akıl, felsefe, bilim*) dili, diğeri hatabî (*din, vahiy, manevî*) dildir ve her ikisi de aynı memeden süt emmektedirler.

Bunlar arasında çelişki yoktur. Bu nedenle "**Vahiy vehbî mi kesbî midir?**" diye tartışanlar yanılıyorlar. Bu ikisi aslında aynı şeydir. Bir gerçeğin iki ayrı yüzü; iki ayrı dille ifade edilmiş biçimidir.

Yeri gelmişken usule dair bir ara hatırlatma: Fizik-fizik ilişkisi ile fizik-metafizik ilişkisini kurmada aynı mantığı kullanamayız. Yani doğa-insan, insan-insan, tarih-insan ilişkisi düz mantık dediğimiz surî mantıkla kurulabilir. Fakat Allah-insan, Allah-alem, Allah-peygamber ilişkisinde bu mantık geçersizdir. Burada paradox dediğimiz çelişik mantık kullanılır. Düz mantık "**ya bu ya şu**" diye işleyen mantıktır. Çelişik mantık ise "**hem o hem bu**" şeklinde işler.

Örneğin "Vahiy peygambere mi aittir (kesb) yoksa Allah'a mı aittir (vehb)" sorusunu düz mantıkla çözmeye çalışırsanız **baltayı taşa vurursunuz.** Aynı şekilde "Kulun fiilleri insana mı aittir (ihtiyar) yoksa Allah'a mı aittir (kader)" sorusu da böyledir. Çünkü konu Allah-peygamber, Allah-insan ilişkisi ile ilgilidir. Klasik kelam okulları (*Eş'ari-Mutezile*) düz mantıkla bu ilişkiyi çözmeye çalıştıkları için **baltayı taşa vurmuşlardır.** Hala aynı mantığı sürdürüp durmanın ne manası var?

Şu halde...

Allah insanla tarih boyunca konuşmuş, şimdi de konuşmaya devam etmektedir. Yaşayan ve konuşan bir İlah'a inanıyorsanız bu böyledir. Kur'an bunun ne şekilde cereyan ettiğini aktarmaya çalıştığım konuşma biçimleri (*doğal vahiy/ilham, perde gerisini keşf, elçi seçerek vahiy*) ile açıklıyor.

Bunların hepsi Allah'ın insanla konuşmasıdır. Bütün insanlar, meslekler ve sanatlar için geçerlidir. Etrafınıza bakın her insanın doğumundan ölümüne bu süreci takip ettiğini görürsünüz.

İnsanoğlu önce bir beşer olarak doğal potansiyel (*akıl/vicdan/vahiy/ilham/keşf*) ile doğar. Bir çok insan bunları içinde uyutur. İnsanların ancak bir kısmı derine dalar yani perde gerilerine inip bunları inkışaf ettirir. Bunların içinden de daha az kısmı bu yolda ilerleyerek derinliklerine daldığı alanın uzmanı, yıldızı, söz sahibi, bir numarası, elçisi olur. Bunlar dini ve dünyevi bütün alanlarda görünürler ve böylece insanların önderleri, liderleri, rehberleri olurlar.

Ele aldığım ayette (*Şura; 51-52*), insanoğlu ile bu türden ilişki süreçleri anlatılmaktadır. Bunu, sadece Ortadoğu'daki İbrani ve Arap kültürünün kodları içine hapsederek anlamak yerine bütün insanlığı kapsayacak şekilde açmalıyız. Çünkü Allah'ın İbranilerle veya Araplarla değil; "beşer" ile konuşmasından bahsediliyor.

Bu süreçleri Hz. Peygamber'in hayatına uygularsak durum şöyle olur: Her insan gibi Hz. Muhammed de bir beşer olarak doğmuştur. Ayette geçen Allah'ın bir beşerle konuşma süreçlerini yaşamıştır.

0-35 yaş arası dönem, ayetin ilk şıkkındaki doğal vahiy potansiyeli taşıyarak yaşadığı dönemdir. Bu dönemde Hilfu'l-Fudul'e girmiş, iyilik, doğruluk ve adalet adına bir çok iş, icraat ve söylemde bulunmuştur. Hepimiz gibi bu dönemde iyilik ve adalet adına söylediklerinin tamamı Allah'tandı.

35-40 yaş arası beş yıllık dönemde dağlara çekilerek derinlere dalmıştır. Yani perde gerisine inerek bir takım keşfler yaşamış, kendi iç dünyasına dönmüş, yalnızlığa bürünmüş (*müddessir*) ve vicdanının sesini dinlemiştir.

40-63 yaşları arasındaki 23 yıllık dönemde ise, tabiri caizse dini, ahlaki ve manevi alanın yıldızı haline gelmiş, büyük ve ağır sorumlulukların altına girmiş (*müzzemmil*) ve elçi seçilerek kendi halkı üzerinden tüm insanlığa seslenmiştir.

İslam kültür muhitinde böyle öne çıkan (seçilen) yıldız kişilere değişik derecelerde övücü isimler verildiğini görürüz: Fahr-i Kainat (*Evrenin övüncü*), Necmuddin (*Dinin yıldızı*), Seyfullah (*Allah'ın kılıcı*), Kelimullah (*Allah'ın sesi*), Halilullah (*Allah'ın dostu*), Habibullah (*Allah'ın sevgilisi*), Esedullah (*Allah'ın arslanı*), Nuru'l-Hakk (*Gerçeğin/adaletin ışığı*) vb. Bunların hepsi dindarın dilinde anonimdir yani bir işte öne çıkmayı, o alanda yıldız haline gelmeyi (*elçi seçilmeyi*) ifade eder.

Demek ki ayette, Allah'ın beşerle konuşma dereceleri genelden özele doğru birbirini açarak betimleniyor: İlham (*doğal vahiy*), keşf (*perdeyi kaldırma*) ve özel vahiy (*elçi seçerek*). İlki tüm insanlara, ikincisi alanında derinleşenlere, üçüncüsü de seçilmiş peygamberlere mahsustur.

Bunların üçü de Allah'ın beşerle konuşmasıdır. Aralarında derece ve yoğunluk farkı vardır. Nitekim Hz. Peygamber “Mü'minin rüyası, nübüvvetin kırk altı cüzünden bir cüzdür.” (Buhari: Ta'bir 4; Muvatta: 1, (2, 956) yahut “İ'tidal (adaletli olmak), teenni (ileriye düşünmek, tedbirli gitmek), hal ve gidişi iyi olmak peygamberliğin yirmi dört cüzünden bir cüzdür.” (Muvatta: Şi'r, 17; Ebu Davud: Edeb, 2) derken bunu anlatmaktaydı.

İnsanoğlu (beşer) bu şekilde iyiliğe, güzelliğe, doğruluğa, sevgiye, merhamete, gerçeğe ve adalete dair- aralarında derece ve yoğunluk farkı olmasına rağmen- her ne şey söylüyorsa Allah'tandır: Şairler ilham alarak, filozoflar fikir üreterek, arifler müşahade ederek, bilim adamları keşfederek, peygamberler vahiy alarak...

Bunlar arasında “**dinî**” anlamda bağlayıcı olan yalnızca peygamberin vahyidir. O da, insanlıkta doğru namına ne kalmışsa hepsini tasdik edip sürdüren (*el-Musaddık*) Kur'an'da toplanmıştır.

Demek ki vahiy (*ilahi fısıltı/ilham/ses*) herkese açıktır; fakat her vahiy alan peygamber değildir! Peygambere gelen vahiy, içerik bakımından değil; kaynak bakımından test edilemez olduğu için, muhataplarının ölçüp biçme ve inanıp inanmama özgürlüğü vardır. Zira dinde zorlama yoktur! Peygambere gelen vahiy tarihin, hayatın ve tabiatın gerçekleri ile çelişmez. Başka bir deyişle kavli ayet kevnî ayetle ters düşmez. Birbirini açar, tefsir eder.

Keza Şah Veliyyullah Dehlevi'nin tasnifi ile yeryüzünde hak dinin şiarları; Kur'an, Hz. Muhammed, Kabe ve Salât yeryüzünden silinip gitmedikçe (nesh) yeni bir peygambere gerek yoktur, ihtiyaç da yoktur. Bilakis bunları hayata taşıyacak, yeniden yorumlayacak peygamberi söylemlere ve eylemlere ihtiyaç vardır.

Yani onun getirdiklerini, yine onun izinden yürüyerek yeniden dünya gündemine taşıyacak, tıkanıklıkları açacak, donmaları çözecek, türedi tabuları yıkacak, haham zincirlerini kırarak, hurafeleri temizleyecek yenilenmelere (*tecdid*) ihtiyaç vardır. Hak dini olanca sadeliği, basitliği, akla ve vicdana hitap ederliği ve tüm insanlığı gözetirliği ile ortaya koyacak yeniden inşalara ihtiyaç vardır. Ki bu da oturup mehdi, mesih, peygamber beklentileriyle değil; kolektif bir çabayla yani onlarca, yüzlerce yenilikçinin (*müceddid*) gayreti, alın teri, emeği, söylemi ve eylemi ile başarılabilecek bir iştir...

Peygamberi söylemler ve eylemler, kendinden önceki peygamberleri tasdik etmeleri, onlarla aynı kandilden konuşmaları (*söylem birliği*), aynı inanç ve davranış ilkeleri getirmeleri (*iman ve amel birliği*), erdemli ve dürüst (*el-emin*) bir hayat sürmeleri ve yaptıkları karşılığında ücret istememeleri (*dinden servet yığmamaları*) ile tanınırlar...

Dikkat ederseniz, her Adem (*beşer/insan*), nefes alıp verme yoluyla havayı solur. Böylece yaşam soluğu (*ruh*) her Adem'e hayat bahşeder, can verir... Keza üzerine ölü toprağı serpilmiş her halka Allah, hayat (*ruh*) dolu mesajlarla yaşam bahşeder, can verir. “Allah Adem'e ruhundan üfledi (üflüyor)” bu demektir. Zira her insan bir Adem, her halk da bir Adem topluluğudur.

Keza her Meryem, rahminde (*sevgi ve merhamet yuvası*) besleyip büyüterek yeni bir can doğurur. Böylece Nefes-i Rahmânî (*sevgi ve merhamet nefesi/soluğu*) her kadın rahminde yeni yaşamlar yaratır. “**Allah Meryem’e ruhunu ulaştırdı (ulaştırıyor)**” bu demektir. Zira her doğan nasıl bir Adem ise, her doğuran da bir Meryem’dir. Bunun için de her doğan çocuk (İsa) da Adem gibidir.

Ve her insan, iç dünyasında iyiliğe, güzelliğe, doğruluğa, sevgiye, merhamete, gerçeğe ve adalete dair vicdanî sesler duyar. Buradan ilhamlar alınır, karanlığın perdeleri yırtılır ve bir tanyeri (fecd) atanda nice güneşler doğar. Böylece insanlıkta nice büyük destanlar yazılır. Bütün bunlar dün oldu, bugün oluyor, yarın da olmaya devam edecek: “*O, her an bir iş ve oluşta...*”, “*Sürekli oluş (kevn) ve yeniden yaratılış (halk-ı cedid) halinde...*” çünkü.

Yaşayan (*Hayy*), yaşam/ruh veren (*Muhyi*) ve konuşan (*Mutekellim*) İlah yalnızca Allah’tır!

Diğerleri ölmüş, ruhsuz ve dilsiz birer putturlar! İnsanlığın acı ve ızdıraplarına cevap veremezler. Ne ilham ederek, ne karanlığın perdelerini yırtarak, ne de güneşler, yıldızlar doğurarak insanlıkla birlikte yürüyemezler.

Oysa Allah insanoğlunun gören gözü, işiten kulağı, yürüyen ayağı ve haykıran sesi olur. Böyle binbir çeşit esması ile hiç durmadan zuhur eder. Allah’ın kapıları her insana açıktır. İnsandır Allah’a kapısını kapatan! **Allah her beşerle konuşur. Beşerdir Allah ile konuşmayan!**

İnsan iki ucu açık bir varlık. Şeytan ve meleklerin muvazene alanı . Her insan içinde tüm insanlığı yaşatacak kadar merhamet ve tüm insanları katledecek kadar bir şeytaniliğe sahiptir .Önemli olan bunun farkında olmak ve bir katil ya da şefkat abidesi olarak yaşama seçimini yapmasıdır.

MASUM DEĞİLİZ HİÇ BİRİMİZ....

KUŞATMAYI KUR'AN İLE YARMAK

Müslümanların cihat ruhunu katleden, dini uydurmalarla mahveden, kurtuluşu güya gökten bilmem nereden gelecek birilerinden bekleyen ve birde yapılan bunca zulme "Ne yapalım taktiri ilahi" diye kendi beceriksizliğinin ve tembelliğinin suçlusunu Allah olarak gösteren sefillerin içinde buldukları durumdan şikayetçi olmaya hakları yoktur. İslam düşmanları ile mücadele etmenin en etkin yolu önce iç hesaplaşmayı yapmak, çöküş nedenlerini sorgulamak ve bu hallere düşmemize neden olan "Kurtarıcı Mesih", "Kadercilik" ve "Rivayetperestlik" Şeytan üçgeninden kurtulmak olmalıdır.

KUŞATMAYI KUR'AN-I KERİM İLE YARMAK

Herkes gibi müslüman bireyler de az veya çok içinde yetiştiği çevrenin ve kültürün etkisi altında. Bu durumun, hayatı ve olayları algılayışımız üzerinde belirleyiciliği sözkonusu. Aldığımız eğitim, arkadaşlarımız, ailemiz ve ekonomik şartlarımız; her konuda olduğu gibi din konusunda da birbirinden farklı yaklaşımlar göstermemize yol açıyor.

En yerel tartışmaların bile evrenselleştiği, kültürlerin iç içe girdiği, bilgiye ulaşmanın ve fikirlerimizi yaymanın kolaylaştığı bu çağda, **müslümanın duruşu nasıl olmalı sorusu her zamankinden daha çok önem kazanıyor.** Çok güçlü sandığımız inançlarımız bile dünyanın en ucundan yapılan bir eleştiriyle sarsılabiliyor. Bu durumda eleştirel düşünceye açık olmak belli riskleri de beraberinde getiriyor. Kafa konforumuz bozuluyor, anlama ve karşı koyabilme gücümüz sınanıyor. Her yeni gelişme, bilgi ve eleştiri uydurulmuş Sırat Köprüsü'nden dünyadayken geçmek zorunda kalmamıza sebep oluyor.

Müslümanlar olarak tırnaklarımızı hangi sırayla kesmemiz gerektiği, namazda ellerimizi göbeğimizin neresinden bağlamamızın daha sevap olduğu gibi tartışmalar, yerini özgür irade paradoksu ve ilah, kuantum teorisinin kötülük problemi üzerindeki etkileri gibi sorgulamalara bırakıyor. Artık, kandil geceleri hangi sureleri okumanın daha makbul olduğunu konuşmaktansa, Kur'an'daki ayetlerin bilimle, fitratla ve doğa yasalarıyla çelişip çelişmediğini tartışmak zorunda kalıyoruz. Ailemizden ve atalarımızdan miras aldığımız din, acımasızca eleştirilip sorgulanırken, kabul etmekte zorlansak da geçmişin kalıntısı olan dini kitaplar ve öğretiler bu yoğun eleştiri yağmurunda bizi koruyan şemsiye olma görevini artık yeterince icra edemiyor.

Eleştirilere dayanamayıp yıpranan eski şemsiyelerimizin deliklerinden kimi zaman damla damla beynimize sızan çiselerle ıslanırken, kimi zaman da sağnak halindeki yağmurlarla çelişkilerin ve amansız sorgulamaların ürpertisi içinde sırlı sıklam kalabiliyoruz. Kaba düşen sineğin bir kanadında zehir, diğerinde panzehir olduğu mucizesini kimse dikkate almazken, Ay'da astronotların duyduğu ezan sesine artık herkes kahkahalarla gülüyor. Ne hacamat yaptırmanın bilimsel yararları ne de ikiye bölünen Ay hikayeleri ciddiye alınıyor.

Geldiğimiz bu noktada Allah'ın şemsiyesine sığınmaktan, Kur'an'ı tek kaynak edinmekten başka çaremiz kalmıyor. Ne hadis, ne sünnet, ne de esbab-i nüzül yamaları, şemsiyedeki delikleri kapatmaya yetiyor. Bu elbise artık bu ümmete dar geliyor. Neresinden tutsan elinde kalıyor. Ellerinde iğne iplikler Allah'ın şemsiyesine sünnet ve Kur'an dışı hikmet yaması yapmaya çalışan sözde alimlerin kurnazlıkları ve attıkları taklalar işe yaramıyor. Minarenin ille de bir tarafı kılıfı yırtıyor.

Ey sen molla!, İslamda olmayan din adamı sınıfının bekçisi !

Kuşandığın cilt cilt kitaplar, sultanın sofrasını yiyerek dökülen fetvalar, sisteme ve onun dinine olan uşaklığın, sarıldığın uzun sakallar, eteğine tutunduğun cübbeler, ilahiyattaki kürsülerin tel tel dökülüyor. Ayetlerin dışında kendini attığın hiçbir mevzi seni

koruyamıyor. Ne deve sidiği, ne şifalı tükürükler ne de okuyup üflediğin dualar yaralarına merhem oluyor. Kan ter içinde yaşadığın müritlerini ve sizlere bağlı vatanlaşlarını vatan kaybetme korkularını gizleyemiyorsun. Tüm acemiliklerine ve heyecanlarına rağmen, Allah'ın kitabını anlayan ve bu konuda sana ders verebilecek konuma gelen Kur'an talebelerinin, din konusundaki saltanatını sallamasının endişesini yaşıyorsun. Onlara **“sapık, peygamber düşmanı, cahil”** sıfatlarını yakıştırırken söylediklerine kendin bile inanmıyorsun.

Kur'an'a ihanetin bedelini en ağır şekilde ödüyorsun. Allah seni cezalandırıyor. Komik duruma düşmekten bıkmıyorsun. Zebra/Eşşek gibi kaçırıyorsun ama semerine yüklediğin kitapların ağırlığından koşamıyorsun. Sığındığın ormandaki maymunlar bu kez seni taşıyor. Sahtekarlıklarını yakalıyoruz, maskeni yırtıyoruz, gözyaşlarına inanmıyoruz, sarığından etkilenmiyoruz. Artık sana inanmıyoruz. Bizi Allah'la aldatarak el koyduğun ekmeğimizi haram ediyor, karnına ateş doldurduğunu biliyoruz. Gelinlik kızlarımızın kolundan din adına aldığı bilezikler ahirette boynuna pranga olacak. Ne bellettiğin zikirlerinle transa geçiyoruz ne varımızı yoğumuzu batıl davana peşkeş çekiyoruz. Ölmüş ruhlardan ilham aldığına da inanmıyoruz, bize putlarınızın şefaate edeceğine de...

Sana kötü bir haberimiz var molla; her gün bir yılan gibi ısırıp ipotek koyduğun aklımız artık özgür... Senin uyduruk nakillerine değil Rabbimizin akletmemz misiniz diye lütfettiği akıllarımıza güveniyoruz.

Ey sen etnik ırkçı!

Kangal, pitbull, dalmaçyalı, ve benzeri köpek türlerini ayırırçasına; beni Laz, Çerkez, Kürt vesaire diye ayırıp; aynı suyu içtiğim, aynı horonu tepip aynı halayı çektiğim insanlarla düşman edemeyeceksin. Tırnağımı çektirip etimi senin emperyalist yemeğine meze etmeyeceğim. Kardeşlerimle arama çekmeye çalıştığın dikenli tel örgüleri ve nöbet kulelerini *“tanışıp kaynaşmanız için sizi boylara ayırdık”* ayetiyle yıkacağım.

Sana da kötü bir haberimiz var etnik ırkçı; mollanın sarığında gizlediği pisliği bildiğimiz gibi, senin kravatının da kimlerin elinde olduğunu biliyoruz.

Ey sen ateist!

Sahte dinin ve uydurulmuş ilahların acizliğine bakıp havalara girerek üst perdeden nutuk atmaya kalkma. Sen de en az o müşrikler kadar müşriksin. Birkaç tane atomun, hafif ve ağır elementlerin hiçbir bilinçli müdahale olmadan tesadüfen bir araya geldiğini savunan beyninin kronik şüphelerini 1 dakikalığına tatile gönderip tekrar düşün. Gözündeki sünni, şia, tesadüf ve atom gözlüklerini çıkartarak Allah'ın yasalarına, Kitap'taki ve doğadaki ayetlerine tekrar bak.

Ey sen muvahhid kardeşim!

“Sadece Kur'an, tek başına Kur'an” anlayışı; direnebileceğimiz, yaralarımızı sarıp tekrar güçlenebileceğimiz ve Allah'ın yeryüzüne atadığı halifeler olabileceğimiz en güvenli ve

sağlam kale olarak tek seçeneğimiz durumunda. Rabbimizin sözü gerçektir; Kur'an'ın öğretmeni Allah'tır. İmanımıza azcık da olsa hikmet şirki bulaştırmak isteyenlere karşı dikkatli olalım.

Kur'an'ın anlaşılması kolay bir kitap olduğunu unutmayalım. Kur'an'ın anlaşılmasının kolay olmasının, onun basit bir kitap olduğu anlamına gelmediğini de bilelim. Kur'an gayret ister, anlamak emek vermeyi gerektirir. Samimi bir bilinç, gönül temizliği ve öğrenme arzusu Kitab'ı anlamak için çok önemlidir. Bu gayretimiz şeytanı rahatsız edecektir bilesin. Aramıza nifak sokmaya çalışan, Kur'an kardeşliği hukukumuzu kıskanan şeytanlara fırsat vermeyelim.

Duruşunu Düzelt veya Son Dua!

Allah ezeli ve ebedi ilmin sahibidir. Ne kadar çok bilirsek bilelim, Allah'ın ilminin yanında bildiklerimiz hiç hükmündedir. En çok Allah'a güvenelim. Eksik ve kısıtlı varlıklar olduğumuzun hep bilincinde olalım. Her an kendimizi Kur'an'a göre düzeltelim. Durduğumuz yerde ayaklarımızın en sağlam zemine basması için kendimizi sürekli Kur'an'la test edelim. Durduğu yeri Kur'an ayetlerine takla attırarak meşrulaştırmaya çalışanlardan olmayalım. Kitabullah'ı kendimize uydurmaya değil, ona uymaya çalışalım. Allah'a inanmakla, O'na ve kitabına lütufta bulunduğumuz gibi bir gaflete düşmeyelim. Allah'ı biricik dost edinelim ve Allah'ın da tıpkı İbrahim'i dost edindiği gibi bizi de dost edinmesi için gayret gösterelim.

Çoğunluk tarafından benimsenen ve belli çıkarlar gereği korunan yanlışlar Kuran öğretileriyle gelen zindeliği pasifliğe çevirmekle kalmamış, Müslüman hayat tarzını tamamen değiştirmiştir. Şu an Müslüman dünyaya egemen olan "pasif İslam", Kuran tarafından sunulan "dinamik İslam" ile taban tabana zıttır. İslam toplumu, yüzyıllar öncesinin kültürel geleneklerini din sayarak, aslında her dönemde kolaylıkla yaşanabilecek olan İslam dinini tarihin belli bir dönemine hapsetmiştir. Ayrıca yine bu "gerçek dinden kopuş" döneminde, tek İlah'a olan inanç bozulmuş, din alanında Allah'ın yanına başka hüküm koyucular getirilmiş, böylece İslam toplumunun birlikteliği kaybolmuş, Müslüman âlemi sayısız mezhep ve gruba ayrılmıştır. Günümüzde Müslümanlar Allah'a itaat etmek yerine insan ürünü zanlara, din adamlarına ve durumdan faydalanan her türlü ekonomik ve siyasi çıkar çevrelerine itaat eder hale gelmişlerdir.

KUR'AN-I KERİM'DE ANLATIM SANATI

Allah'a Göre En Kötü Yaratık !

İnsanlara sorsanız en kötü kişi kimdir diye herkes farklı bir şey söyleyecek peki, bu soruyu Allah'a sorduğumuzda ne yanıt alacağımızı merak ettiniz mi?

İşte cevabı:

"Gerçek şu ki, Allah katında yaratıkların en kötüsü/tehlikelisi aklını kullanmayan sağırlar ve dilsizlerdir."

(Enfal, 22)

KURANDA ANLATIM SANATI

Bu bölümdeki satırlarıma müfessirlerin birbiriyle çelişkili olarak ortaya koydukları görüşlerin ve farklı dinî ekolleri kuşatan birçok anlayışın, hiçbir temele dayanmadığı gerçeğidir. Bunlar bir temele dayanmamaktadır, çünkü (*bu görüş sahipleri*) Kur'ân'ın lafızları kullanmadaki amacını net bir şekilde anlamış değildiler. Bir gerçeğe dayanmamaktadır, çünkü, bu insanların zihninde yerleşen anlayışa göre, bu lafızlar ile söylenilmek istenilen ancak (*sıradan/birincil*) anlamlardır. Bir temele dayanmıyorlar, çünkü (*bahsi geçen*) ekoller, Kur'ân lafızlarından yararlanmadan, anlamları daraltmışlardır; sonuç olarak, görüş ve inançlarını Kur'ân'ın üstünde tutmuşlardır.

Onlar, Kur'ân'ı araştırma ve anlamayla ilgili sağlam prensiplere dayanmadıkları için, Kur'ân'ı doğru biçimde anlamamışlardır. Bu prensiplerin ilki; (*sahip olduğumuz*) kültür, bilgi ve felsefeyi, önümüzdeki metnin önüne geçirmemek; bu metnin ihtiva ettiği değer yargılarını, görüş ve inançları, bizzat bu metnin gösterdiği veya işaret ettiği bilimsel ve sosyolojik fikirleri *-bu fikirler inandığımız şeylere uymasa bile-* anlamaya çaba sarfetmektir.

Bu konuyla ilgili olarak örnek vermek istersek, şu iki misalden daha iyisini bulamayız:

İlki müfessirlerin (Yasin 1-10) âyetleri ile ilgili yaptıkları yorum. Buyrun birlikte göz atalım;

"Yâsîn. Hikmetli Kur'ân'a andolsun. Kuşkusuz sen gönderilmiş elçilerdensin. Dosdoğru yol üzerinde, yani üstün ve çok esirgeyen Allah'ın indirdiği (*Kur'ân yolu*) üzeresin. Babaları-ataları uyarılmamış, bu yüzden kendileri de gaflet içinde kalmış bir toplumu uyarman için... Andolsun onların çoğuna o söz hak oldu; artık onlar inanmazlar. Biz onların boyunlarına halkalar geçirdik. Çenelere kadar dayanan o halkalar yüzünden kafaları kalkıktır. Önlerinden sed ve arkalarından sed çektik de onları kapattık; artık görmezler. Onları uyarsan da uyarman da onlar birdir, inanmazlar. Sen ancak zikre uyan ve görmeden Rahman'dan korkan kimseyi uyarabilirsin. İşte öylesini bir mağfiret ve güzel bir mükafaatla müjdele" (*Yasin;1-11*)

Kaza, kader ve fiillerin yaratılması (**insan hürriyeti**) gibi felsefi problemlerle ilişkili görüşlerin çoğunda müfessirlerin bu âyete dayandıklarını tefsir ve fıkıh kaynaklarını incelediğinizde görmek mümkündür.

Dini ekollerin görüşlerini kitabına doldurmaktan en uzak duran bir müfessir olmasına rağmen, Taberî'yi bile şöyle derken görüyoruz:

"Ey Muhammed, artık işleri bitmiş olan o kafirleri uyarman ile uyarman arasında bir fark yoktur. Onlar Allah'a inanmıyorlar. Çünkü; Allah onlar aleyhinde böyle hüküm vermiştir."

Hiç şüphesiz bu, hayret uyandırıcı bir sözdür. Zira bu ve bunun gibi âyetleri inceleyen bir araştırmacı, bu âyetlerde, geleneklerin baskı altında tuttuğu, zamanın geçmesiyle kalpleri katılaştıran ve hatta evrene o merkezden bakacak kadar batıl inançların egemenliği altında kalan kişilerin halini, güçlü bir ifade tarzı ile dile getiren, simgesel-edebî bir betimleme olduğunu görecektir.

Ancak nacizane kanaatime göre, Kur'ân kimi müfessirlerin ve özellikle de Râzî'nin ele aldığı, dinsel ekollerin kanıtlarını ve kısır tartışmalarını sözkonusu etmemiştir.

Bu müfessirler konuyu iyice dağıtıyorlar, insanın Kur'ân'ı doğru anlamasına engel olacak şeylerden bahsediyorlar ve hatta (*Kur'ân'ın*) edebî zevkini ve lafızların insan psikolojisinde uyandırdığı etkiyi bozan, zihinleri bazı felsefî problemlere çeviren şeyleri zikrediyorlar ki, Kur'ân'ı doğru anlamak için bunlardan uzak durmak gerekir. Yukarıdaki âyetlerin sonuna bakalım:

Sen ancak zikre uyan ve görmeden Rahman'dan korkan kimseyi uyarabilirsin. İşte öylesini bir mağfiret ve güzel bir mükafaatla müjdele" (*Yasin;1-11*),

Bu ayet Kur'ân'ın neyi anlatmak istediğini çok açık-seçik biçimde bize açıklıyor ve her mesaj ile meydana çıkabilen, her zaman ve mekanda olabilen bir sosyolojik olgunun var olduğunu bize izah ediyor. Şöyle ki, insanların psikolojileri ve eğilimleri birbirinden farklıdır. Onların eski anlayış ve alışkanlıklardan kurtulup yeni şeyleri kabul etmeleri, onları kuşatan şartlara, onların başlarına gelecek bazı olaylara ve gelecek için toplumlarını uyandırmaya çabalayıp, ilerleme ve uygarlık yolunda topluma yön verecek özgür bireyler yetişmesine bağlıdır. Burada görüyoruz ki, Kur'ân önceki âyetlerde, iki grup insanı karşılaştırıyor. Birinci grup, önderleri (uyarıcıları) olmayan, geleneklerin ezdiği ve (batıl) inançların egemenliği altında kalan sınıf ki, Kur'ân; "*Babalari-atalari uyarılmadigindan oturu bilgisiz kalmis bir toplumu uyarman icin...*" (*Ya'sin;6*) âyeti ile bunların niteliğini açıklıyor.

İkinci grup ise, bu gibi mesajlara eğilimli ve hazır durumda olanlar ki, Kur'ân bunlar hakkında, "*Sen ancak, söz dinleyen ve görmeden Rahman'a bilinçli saygı duyan kimseyi uyarabilirsin. Artık o kimseyi, yarlıgama ve onurlu bir ödülle müjdele*" (*Ya'sin-11*) buyuruyor.

Bu âyetleri ve bunların dışındaki pekçok âyeti ele aldığımızda; Kur'ân'ın bu olguyu söz konusu ettiğini, bu olguyu ve insanların eğilimlerini nitelediğini görürüz. Şayet tasvir edişte bir farklılık oldu ise bu tamamen amaçlı bir durumdur. Kuvvetle muhtemeldir ki, burada amaç, Hz. Peygamber(sav)'i rahatlatmak, onun tedirginliğini ve endişesini gidermek veya tamamen statik haldeki kişileri bu durumdan uzaklaştırmaktır. Ayrıca bu iki amacın dışında, araştırmacının bulabileceği başka, bir ihtimal (*yorum*) daha olabilir. Ancak kanaatime göre burada hiçbir şekilde müfessirlerin; "**Allah kafirlerin gelecekte iman etmeyeceklerine dair kesin hükmünü koymuştur.**" biçimindeki görüşleri bu ihtimaller içerisine giremez.

Kur'ân'ın bu olumsuz niteliklerle betimlediği kişilerin çoğunun Heyetler Yılı ve Mekke'nin fethi sırasında iman ettiklerini açıklamaya ihtiyaç duymuyorum zira bu durum, tarihin kaydettiği kesin bir gerçektir.

İkincisi ise; müfessirlerin Musa kıssası içinde geçen: “cân”, “sü'bân” ve “hayye” kelimelerini yorumlama ve birbiriyle bağdaştırma bağlamında, onların sadece kelimelerin yüzeysel anlamlarına ağırlık verdiklerini ve bu lafızların uyandırdığı reaksiyon ve etkileri gözardı ettiklerini görmek mümkündür.

Buradan hareketle Taha sûresindeki Musa kıssasının tefsirini yaparken Keşşâf yazarı (Zemahşeri) isabet edememiştir. (Zemahşeri) şöyle söylüyor:

“Eğer, nasıl olur da “hayye”, “cân” ve “sü'bân” kelimeleri farklı lafızlarla zikredilmiş dersin şöyle cevap veririm: “Hayye” kelimesi tür adıdır; eril-dişil, küçük-büyük (hepsi) için kullanılabilir. “sü'bân” ve “cân” kelimeleri arasında ise fark vardır. Çünkü ,“sü'bân” yılanların büyüğü, “cân” ise incesidir. Burada iki ihtimal vardır:

1. (Musa'nın asası) yılan haline gelirken, sarı-ince bir yılan biçiminde değişmeye başlamış; sonra irileşmiş-kabarmış, cüssesi büyümüş sonra “sü'bân” haline dönüşmüş. Bu yüzden “cân” kelimesi ile ilk hali, “sü'bân” ile son hali kastedilmiştir.

2. Bu (yılan) “sü'bân” görüntüsünde ve “cân” süratinde idi. Bunun delili: “Onun çevik bir yılan gibi hızla hareket ettiğini görünce” (Neml;10) âyetidir. Bu yılanın at yelesi gibi yelesi olduğu; iki çenesinin arasında kırk arşın mesafe olduğu söylenmiştir.”

Keşşâf yazarı ve onu izleyenler bu tevil ile çelişkiden kurtulduklarını ve Kur'ân'ın da yöneltilebilecek herhangi bir itirazdan kurtulduğunu zannetmişlerdir. Oysa bu boş bir vehmin ve cennetten çıkış kıssası hakkında, Tevrat ile Kur'ân arasındaki farklılığın (!) yol açtığı bir çelişkidir. (Nitekim) Kur'ân'a göre Adem'in cennetten çıkarılışına İblis, Tevrat'a göre ise yılan sebep olmuştur. (Müfessirler) İki farklı görüşü bağdaştırmışlar ve “cân”ın yılanların bir türü olduğu sonucuna varmışlardır. İnsanlar biraz düşünselerdi, bu tür bir duruma düşmek zorunda kalmazlardı. Kur'ân bu lafızları kullanırken, sadece bu lafızların yol açtığı reaksiyonları, uyandırdığı duyguları anlatmayı hedeflemiştir. Bu âyetlerde “cân” kelimesi; sadece Musa (as)'dan sözedilirken; Musa'nın, asânın hareket ettiğini gördüğü vakit, korku duyması ve kaçmak istemesini tasvir için kullanılmaktadır. Bu yüzden “cân” kelimesinden sonra, (ayette) “Arkasına bakmadan kaçtı” (Neml,10) denildiğini görüyoruz.

Gördüğümüz kadarıyla “cân”, korku verici, ondan insanların uzaklaştıkları ve gücü yettikleri kadar kaçtıkları bir varlıktır. Kur'ân “sü'bân” veya “hayye” kelimelerini, Musa ile sihirbazlar veya Musa ile Firavun arasında cereyan eden olayları tasvir etmek amacıyla; başka bir ifade ile, âsânın hareket ettiğini gördüğü vakit, Musa'nın korkusunu tasvir etmek amacıyla kullanmamaktadır.

Kıssalar tartışma ve diyalog, müjdeleme ve uyarma, İslam mesajının ilkelerinin açıklanıp yerleştirilmesi, Peygamber ve O'na tabi olan Muhacirler ve Ensar'ın kalplerine güven vermek gibi hususlarda, Kur'ân'ın başvurduğu psikolojik faktörlerdendir.

Burada, bazı mülahazalarımı paylaşmak istiyorum:

1- Bahsi geçen din ve tefsir bilginlerinin Kur'ân'a yönelik yaklaşımları, tek kelime ile, bazılarının takip ettiği tutarsız bir yöntem üzerinde odaklanmaktadır ki, bu yöntemin kaçınılmaz sonucu, Kur'ân kıssalarının, “dinî” veya “edebî” metinler olarak değil “tarihsel” belgeler olarak araştırılmasıdır. Ancak bu olgu özellikle İslam'ı vurmak isteyen misyonerlere açık kapılar bırakmaktadır.

2- Kur'ân'ı Kerim'deki kıssa bütünlüğü, hiçbir biçimde peygamberlerin kişiliklerine bağlı değildir. Ancak ve herşeyden önce, dinî konular ile kıssaların sosyal ve ahlâkî hedeflerine bağlıdır. Bu açıdan bakıldığında eski müfessirlerin Kur'ân kıssalarını niçin “**müteşâbih**” saydıklarını daha iyi anlamış oluyoruz.

3- Kur'ân, kayda değer olmayan nadir birkaç durum istisna edilirse, sırf tarih bilgisi vermesi açısından tarihî verilere yönelmemiş; bunun aksine, **tarih disiplininin dayandığı temellerden, zaman ve mekan unsurlarını kapalı tutma yolunu tercih etmiştir.**

Yazık ki bu çerçeveden bakıldığında da hiç kastedilmediği halde, tarihin temellerini (Kur'ân'da) araştırmakla kendilerini meşgul edip, Kur'ân kıssalarının gerçek amaçlarını ihmal ettikleri vakit, bir çok müfessir hadiseyi tam tersine çevirdiler. Eğer onlar kendilerini bu gerçek amaçlarla meşgul etmiş olsalardı; kendilerini büyük bir sıkıntıdan da kurtarmış olacaklar; Kur'ân kıssalarının dinî ve sosyal yönlerini, duygu ve vicdanları harekete geçiren, akıl ve kalpleri etkileyen bir berraklık içinde ortaya koyabilecekler; böylece dinî meseleleri yerli yerine oturtup, Kur'ân'ın gösterdiği yolu izliyor olacaklardı.

4- Alimler, kıssalarda olaylar ve şahıslar üzerinde dururken, bunların olağanüstü edebî bir tasvir ile anlatıldığı gerçeğini gözardı edip, tarihsel materyaller olduğu noktasında yoğunlaşmışlardır.

Burada, Kur'ân kıssalarını çözümsüz hale getiren bazı soruları, kendilerine sormaya başladılar. Anlatılan olay meydana geldi mi, gelmedi mi? Olay meydana gelmişse olayın kahramanları kimlerdir? Olay nerede ve ne zaman olmuştur? türünden sorulan sorular; onların, Kur'ân'ın olayları anlatmada hedeflediği amaçları doğru bir şekilde kavramalarına engel olmuştur ki, bu amaçlar, özendirme ve sakındırma (*terğib ve terhib*), nasihat ve öğüt verme, hidayet ve irşad gibi hususlardır.

Şayet insanlar, bu ilkeye göre olaylara ait ifade kalıplarını araştırmış olsalardı; birçok sıkıntıdan kurtulup rahata kavuşmuş olacaklar ve icâz inceliklerine ait birçok konuyu anlayıp, lafızların sihriindeki güçlü aktiviteyi öğrenmiş olacaklardı.

5- Oryantalistler Kur'ân'ın üslûbunu, kıssanın bina edilmesini ve terkiibini anlamaktan; bina ve terkiib sanatını kavramaktan neredeyse tamamen uzak kaldılar. Bunun sonucu olarak da; Kur'ân-ı Kerim'de "**şahsiyetin gelişimi**" düşüncesini kabul eden hatalı bir görüşe vardılar. Nitekim onların, Kur'ân'daki kıssa öğelerini anlamaktan aciz kaldıklarını ve bu yüzden kendilerinden önce yaşamış olan Mekke müşrikleri ve mülhidler; "*Muhammed'e (vahyi) bir insan öğretmiştir ve Kur'ân'da tarihî yönden hatalar bulunmaktadır.*" biçiminde dile getirdikleri bu görüşü savunduklarını görürsünüz. Şayet bu adamlar Kur'ân'ın içindeki incelikleri anlamış olsalardı, gerçeğe tamamen aykırı ve bilim mantığından uzak olan böyle bir iddiayı savunmazlardı. Bu, bu işe gönül vermiş ve aydınlatmayı şiar edinmiş insanlar için hiç de hoş karşılanacak bir durum değildir.

Öteden beri batılı bilim adamlarının edebiyat ve edebiyat Tarihi'ni araştırırken ne yaptıklarına vakıf olmak hususunda bir araştırma yaptığımızda ve İngiliz edebiyatçıların yaptıkları ve Oxford Üniversitesi'nin kaynak olarak neşretmiş olduğu araştırmaları okuduğunuzda bu edebiyatçıların araştırma mantığı, edebiyatın, "deneyim" ve "taklit" üzerine kurulduğu; bu yüzden edebiyat ile ilgili tarihsel araştırmaların, sonuçta bu esasa göre yürütülmesi gerektiği üzerinde odaklanmaktadır.

Ayrıca, bu araştırma mantalitesi şu temele dayanmaktadır: edebiyat türlerinin her çeşidini iki kişi kaleme alır: edebiyat tarihçisi ve edebiyatçı; şiir ile ilgili, şiirin tarihçesini yazan ve şair; hikaye alanında, hikayenin tarihçesini yazan ve hikayeci; düzyazı (nesir)de ise nesrin tarihçesini kaleme alan ve (bizzat nesri) kaleme alan yazar, v.s.

Konuya ilişkin araştırmalarınızı derinleştirdiğinizde görüyorsunuz ki Avrupalı, bir edebiyat araştırmacı olarak metinleri incelemek (edebiyat eleştirisi) ile bu metinlerden zevk ve lezzet duymak, hislenip duygulanmak için okumayı birbirinden ayırıyor. Edebiyatla ilgili bir araştırma yaparken, eserde bulunan düşünsel ve duygusal değerleri, ayrıca diğer sanatsal ve edebî değerleri ayırmak hususunda tam bir özen gösteriyorlar. Ancak, kendilerine tam bir yargı verdirebilecek ön çalışmaların tamamlanmasından sonra; herhangi bir şair, edebiyat ekolü, sanatsal akım ve hatta herhangi bir asır ya da çevre hakkında, edebî bir yargıya varabiliyorlar.

Ve derinlemesine baktığınızda da düşünsel, duygusal ve sanatsal olguları açıklığa kavuşturup, bunların kabul edilebilir bir açıklıkla yorumlanmasını sağlayacak biçimde, edebî metinleri derleyip tahkik ediyorlar, kılı kırk yararcasına araştırıyorlar. Edebiyatçı, şair veya yazarın özelliklerini, tıpkı bir ekol veya akım, çağ veya çevrenin özelliklerini yorumladıkları gibi, birtakım sabit esaslara göre yorumluyorlar. Bazı özellikler vardır ki, bunlar bir edebiyatçıdan başka kimsede olmaz; bunlar sadece ona ait özelliklerdir. Bazı özellikler de vardır ki, bunları onunla birlikte başkası da paylaşmış olabilir; bu bir ekol veya akımın özellikleridir. Eğer bütün çevreyi kuşatan veya bu çevrenin sınırlarından taşan özellikler olursa, bu takdirde bunlar çağın veya çevrenin özellikleridir. Daha önceki asırlardan herhangi birine ait ayırt edici özellikleri tamamen bilmedikçe herhangi bir çağ ya da ekol hakkında yargıda bulunma cüretini göstermiyorlar. Onlar, edebiyat tarihi ile ilgili araştırma yaparken; bütünlük içerisinde, mantıksal bir yol izlemeyi, işe edebiyatın

kendisi ile başlayıp; onunla birlikte edebiyatın ilk adımlarını izleyerek; ortaya çıktığı andan itibaren, edebiyat ile toplum hayatı arasında irtibat kurmayı gerekli görüyorlar. Edebî akımları birbirine bağlayıp, bu akımların sahip olduğu değerleri analiz ediyorlar. Felsefe ve bilim de dahil olmak üzere, düşünsel hayatı; edebiyat ekolleri de dahil olmak üzere sanatsal hayatı bizim önümüze seriyorlar. Bu adamların izlediği metod ile bizim izlediğimiz metod arasında dağlar kadar fark var. Bizim mutlaka bu farkı **kapatmamız gerekmektedir**. Bu açığı kapatmadığımız takdirde bilim, eğitim ve öğretimin kalitesi gittikçe düşecektir.

Bütün basılmış olanları ve hala yazma olarak bulunanları düşününüz. Bana söyler misiniz, bir araştırmacı bütün bu kültürel birikimi toplayıp, tam bir hassasiyet içinde ve ayrıntılarına da inerek bu kültüre vakıf olabilir mi? Varsayalım ki vakıf oldu, bu kültürü gerçek anlamda araştırabilir mi? Araştırsa bile, bu araştırma ile bu (kültürde bulunan), ilkin düşünsel olguları, ikinci olarak duygusal yönleri ve üçüncü olarak da sanatsal ve edebî boyutları kavrayabilir mi? Farzedelim ki kavradı, bu olguları sağlıklı bir biçimde yorumlayabilir mi? Böyle olsa bile, cümlelere, terkiplere, risalelere, kıssalara ve secili kısa hikayelere dayanarak, lafızların kullanımı yönünden ifade biçimlerini birbiriyle karşılaştırabilir mi? Hadi bu da oldu diyelim; her edebiyatçının, sonra her ekol ve akımın, daha sonra da her çağ ve çevrenin karakteristiklerini belirleyebilecek mi? Eğer, evet, bütün bunlar olabilir, dersiniz; ben de kesinlikle hayır, binlerce kez hayır, bu arkadaşımız hârikulade şeyleri yapan ve elinden mucizeler çıkan kişilerden değilse, *(olmaz böyle şey)* derim. Bu tür genel konuları seçmemiz, bizi sağlıklı bilimsel araştırmalardan uzaklaştırmaktadır. Bundan ötürü bütün yaptığımız iş, sözkonusu edebî metinler ile ilgili yazılanları okumak ve edebiyata dair yüzeysel yargılardan, tedkik edilmeyen genel problemleri kaydetmekten ibaret oluyor. Bu sebeple de bilim, bütün bunların uzağında kalıyor. Bu yaklaşımın sonucu olarak da bilimsel çizgi doğru olmayan bir hat üzerinde seyrediyor. Çoğu kez, bizim spesifik akademik konulardan uzaklaşıp genel konulara doğru koştuğumuzu görürsünüz. İşte kötülük ve belâ tohumu bu topraktan filizleniyor. Edebiyatta, bir eserin ilk ortaya çıktığı halini ve onun gelişimini izlemek gerekir ki, bu takdirde verilecek yargılar tutarlı; bilimsel araştırmalar sonuç verici, üniversitelerimizdeki adımlarımız tutarlı olabilir... Kur'ân kıssaları; genelde Arap kıssalarının, özel olarak da dinsel kıssaların araştırılması hususunda başlangıç noktasını oluşturmaktadır. Kıssalarının edebî yönden araştırılması konusunda, Kur'ân'dan önceki Arap kıssalarının, hiç bir şekilde materyal olamayacağına ispatlanmasına ihtiyaç duyacağınızı zannetmiyorum. Bu kıssalar materyal olamaz; çünkü bunlar sağlıklı bir biçimde bize ulaşmamıştır. Bu hususta muhafaza edilen bilgilerin tamamı, kıssaların düşünsel değeri ile ilgili söylenenlerdir. Bundan dolayı, bu veriler düşünsel akımların incelenmesi için uygun olabilirse de sanatsal akımların araştırılması için **yeterli olamamaktadır**.

Kur'ân kıssaları, bize sağlıklı bir şekilde ulaşmış bulunan yegane kıssalardır. Biz bunların mevsûkiyetine inanıyor, iman ediyoruz Bu yüzden Kur'ân kıssalarının, Arap kıssalarının ilk biçimini teşkil ettiğini kabul ediyoruz.